PROGRAMMA **NAAR EEN RIJKE WADDENZEE**

~WAD VEERKRACHTIG!

Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
drs. C. Schouten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum: *13 juni 2019*

Betreft: *Aanbieding jaarverslag 2018 van het Programma naar een Rijke Waddenzee en het jaarverslag van de transitie van de mosselvisserij in de Waddenzee 2018*

Bijlagen: *2*

Geachte mevrouw Schouten,

Met enthousiasme bieden wij u hierbij het Jaarverslag 2018 aan van het Programma naar een Rijke Waddenzee (PRW).

In het programma werken overheden, natuurorganisaties en gebruikers van de Waddenzee nauw samen. Zij hebben gezamenlijk de ambitie om de Waddenzee als natuurgebied sterker en veerkrachtiger te maken, waarbij het hele Waddengebied ook als woon- werk- en recreatiegebied vitaal moet zijn.

De belangrijkste opdracht van het programma is *"het stroomlijnen en bundelen van bestaande initiatieven voor natuurherstel en verduurzaming van het medegebruik van de Waddenzee en (waar nodig) het geven van een extra impuls aan het realiseren van nieuwe initiatieven."* Naast natuurherstel gaat het daarbij ook om het versterken van initiatieven gericht op een duurzame Waddeneconomie passend bij de status van het gebied als Werelderfgoed.

Ook in het afgelopen jaar heeft het programma, samen met tal van andere partijen, mooie resultaten geboekt. Een paar voorbeelden:

- Met wetenschappers en beheerders zijn nieuwe stappen gezet in het vermeerderen van platte oesters. De groeiende basispopulatie kan worden ingezet bij ecologisch (veld)onderzoek.
- Ook is een monitoringsfuik in de oostelijke Waddenzee geplaatst om inzicht in visbestanden en ruimtegebruik van vis te vergroten.
- In mei 2018 is op de trilaterale ministersconferentie de trilaterale Swimway vision Wadden Sea ondertekend door u en uw Duitse en Deense collega. Afgesproken is dat

de drie landen de komende jaren met elkaar werken aan de implementatie van vijf visdoelen. Na de vaststelling is het trilaterale actieprogramma te voorzien van een concreet werkplan, zodat er voor de drie landen mensen en middelen in 2019 beschikbaar zijn.

- Tijdens de trilaterale ministersconferentie was er ook aandacht voor Dark Sky. Het succes van Dark Sky heeft zich in 2018 voortgezet met de deelname van het ministerie van Defensie en ProRail. Rondom de zomer is het volledige maatregelenpakket gepubliceerd en zijn de eerste actiepunten gerealiseerd.

- Ook zijn inhoudelijke bijdragen geleverd aan de trilaterale Havenconferentie, die voorafgaand aan de ministersconferentie werd gehouden.

Het programma voert ook het secretariaat van de vier lopende convenanten / akkoorden tot verduurzaming van de visserij op de Waddenzee. In 2018 zijn meerjarenafspraken voor het rapen van oesters vastgesteld en is het selectietraject gestart voor bedrijven die voor deze activiteit in aanmerking willen komen. Voor de voortgang van de mosseltransitie verwijs ik u graag naar het afzonderlijke jaarverslag Mosseltransitie Waddenzee 2018.

Op initiatief van het programma is in samenwerking met de provincie Fryslân en de Agrarisch Natuurvereniging 'De Waadrâne' een pakket voor agrarisch natuurbeheer in de waddenkuststrook ontwikkeld: het Waddenpakket. In 2018 is op vijf locaties een pilot gestart. Na dit pilotjaar zal het Waddenpakket worden opgenomen in de regeling voor agrarisch natuurbeheer van deze provincie.

De Waddenacademie en het Programma naar een Rijke Waddenzee hebben gezamenlijk een aantal vooraanstaande experts gevraagd om een state-of-the-art overzicht te geven van de wetenschappelijke kennis ten aanzien van de verwachte zeespiegelstijging, de bodemdaling en de sedimentatie van zand en slib in de Waddenzee. In september verscheen de integrale studie met waardevolle inzichten en conclusies. De vervolgstap is te duiden wat de uitkomsten kunnen betekenen voor (toekomstige) beheervraagstukken.

In het verslagjaar is ook de tweede termijn van het programma, 2014-2018, geëvalueerd. Geconstateerd is dat de aanjaagrol van PRW nog steeds nodig is om het doel, een Rijke Waddenzee, te kunnen bereiken. In november 2018 is daarom door de opdrachtgevers besloten om met het programma, in een nieuwe vorm, een 3de termijn in te gaan. Het nieuwe programmaplan hebben wij u in 2018 al doen toekomen .

Ook voor deze derde periode heeft u zich verbonden aan het programma samen met de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de drie Waddenprovincies, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de Coalitie Wadden Natuurlijk (samenwerkende natuurorganisaties). De organisaties tezamen hebben zich bereid verklaard medeverantwoordelijkheid te willen dragen voor de sturing en financiering van het programma. De provincies hebben hun inhoudelijke steun voor de huidige programmaperiode 2019-2022 toegezegd, maar hun financiële bijdrage geldt vooralsnog voor de komende twee jaar.

De Waddenzee staat volop in de belangstelling. Velen zijn betrokken bij de ontwikkeling van dit prachtige gebied. In die dynamiek blijft het programma haar rol vervullen en meewerken aan de verrijking van het Waddengebied.

Namens het Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee[1],

mr. drs. E. (Erica) Slump
Voorzitter

drs. ing. H.J. (Hendrikus) Venema
Secretaris

WAD VEERKRACHTIG!

Een afschrift van deze brief gaat naar het Opdrachtgeverscollectief:

- Minister van Infrastructuur en Waterstaat
- Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
- Gedeputeerde Staten van Fryslân
- Gedeputeerde Staten van Groningen
- Directeur Staatsbosbeheer
- Directeur Vogelbescherming Nederland
- Directeur Natuurmonumenten
- Directeur Waddenvereniging
- Directeur Stichting Wad
- Directeur Landschap Noord-Holland
- Directeur It Fryske Gea
- Directeur Groninger Landschap

Bijlagen:

1) Jaarverslag PRW 2018
2) Jaarverslag Mosseltransitie 2018 (onderdeel van PRW)

[1] Het Opdrachtgeverscollectief Beheer Waddenzee is verantwoordelijk voor de Samenwerkingsagenda Beheer. Daarnaast fungeert het Opdrachtgeverscollectief als raad van toezicht voor het Programma naar een Rijke Waddenzee en is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het Programmaplan 2019-2022, de begroting en het jaarverslag, en de bewaking van de 'koers' van het programma. Dit opdrachtgeverscollectief bestaat uit de regioambassadeur van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat & Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de gedeputeerde van Fryslân (namens de drie Waddenprovincies), de directeur van Staatsbosbeheer, de voorzitter van de Coalitie Wadden Natuurlijk, de burgemeester van Vlieland (namens de Waddeneiland- en Waddenkustgemeenten) en de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat (mede namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) en tevens voorzitter.